

ንዓመታ አብ ኤርትራ

2ይን ናይ መወዳእታን ክፋል

28 ሰኔ 2014

ረድኢ መሓሪ /አለና/

አብ ቀዳማይ ክፋል ናይዚ ሓቀኛ ታሪኽዚ፣ “ፍቕሪን ብጸይነትን፤ ፍቕሪን ሓያል ዕላማን። ናይ ሜዳ ፍቕሪ፣ መርዓን መስዋእቲን ጉዳም ኢዩ። ክልቲኻ አብ ሓደ አሃዱ ትምደቡ ግዜውን ብዙሕ ኢዩ። ኩናት እናክጽዕጽዕ አብ ክንዲ ናይ ገዛእ ርእሰኻስ ናይ አፍቃሪትካ ሂወት ይርአዮካ። እቲ ምንታይ ፍቕሪ፣ ስለ ፍቕሪ ጥራይ ስለዘይነበረ።” ብዝብል ሕጡቡ-ጽሑፍ ኢና ተፈላለና።

ናይ መወዳእታ ክፋሉ እነሆ፤ ንአዲኡ ጸሃይቲውን ነቲ ግጥሚ “ብሃና” እትብል ደርፊ አሰንዩ አብ ካሴት ቀሪጹ ኢዩ ሰዲዱላ። ካብቲ ብዛዕባ ብኩናትን ጸበባን፤ ምፍልላይን ምንፍፋቕን ዝተፈራረቐ ትዝታ ፍቕሩ ዝጸሓፎ ግጥምታት ዝተረኽበ እነሆ፦

አበባ...አበባ ... አበባዩ

ዎ... አበባ

አቡቲ!

አበባ'ዶ አይኮነን መጸውዒ ስምኪ

“ሃዮባ በልኒ ከም አመልኪ

ካንዶ ክኢልክዮ አጽቂጥኪ ምድቃስ ተኣርኒበን ኢድኪ ርእሰይ ካብ ምድህሳስ።

ካበይ አምጺእክዮ ናይ ጭካኔ ልቢ

መንዩ ሓቢሩኪ ናይ ሓዋሩ መዕለቢ።

ን ህ ላ ዌ ይ!!! ንህላዌና...

ንህላወ ክብርቲ ሃገርና

ንራህዋን ፍትሕን ህዝብና...

እንተተነጸጽርዮ ናይ ቀደምን ሎሚን

ለኪምክኒ ምኽድኪ ኢላ'ዩ ዝኣምን

እንታይ ክተርፈሉ ብድሕሬኽ

ምስ መን ክሃረብ ብዘይካኽ

ንብዓተይ... እውቲ ከም ማይ ሓምለ

ብለይቲ ጃሕ-ጃሕ በለ

ብቐትሪ ንውሽጢ ከብደይ ገማጠለ

ጥዑይ ይመስል'ምበር ተጸሊለ።

መርድእኪ ሰማዕኩ'ሞ ሕልናይ ሞተ

አብ ቢንቶ ብዓረዛዩ ወርሒ ኣርባዕተ

ዕለት 18 ንግሆ ሰዓት ትሽዓተ።

ብጋህዲ አይነገሩንን ተሰዊኦ ኢሎም

ግን ክመዝኖ ጸኒሐ ጥንቃቕ ቃላቶም

አበባ ከምዚ ኢላ... ዝነበረ ልምዶም
ምስ ምስንባትኪ ጥርቅም ኢላ ኣፎም።

ናይ መጨረሻ መርድእኪ ዝሰማዕኩሉ ከባቢ
ኣብቲ ናይ ዘየለዉ ዘበለ ዕጥቂ መኣከቢ
ዕጥቆም ንከለልዩ መማጽእተይ ውጉኣት ነበር
ክሻታት ዕጥቂ ክፍትሹ ወጽ'ቲ ቁም-ነገር።

መጀመርያ ካብቲ እሳር መሰስ ዝበለት
ነገር ዝዓደመት ክፋፍኪ ደኣ ኮነት
ወይዛ ክፋፍ ፈገር
ምላሽ'ኽ ዘይትቐበር
መንዩ ክግጥቃ እንታይ ኢያ ክትገብር?
መስዋእት'ኺ ክትነግር

ዓወት ተረኺቡለይ ያኣ
መሰስ ትብል ከም ምሩጽ ዘርኣ
ወይ ብስክሊት እንቋዕ ኣይትርኣ
ንብዓተይ ብዕትሮ ሓዘይ ብገንኣ።

ቦታ ታርጋ ዕጥቅኺ
ፈለጥኩኺ ኣለላኹኺ።
ተቢዐ ናይ መንደ ኢላ ክሓትት
ብኣሬንቲ ከም ዝደንዘዘ ተኾርመኹ ኣብ መሬት

ኣይተጠራጠርኩን ፍጹም ኣይሰጋእኩን
ሂወትኪ ከም ዘብቐዐ ደጊመ ኣይሓተትኩን።

ንምትራፍ ንሰኻ'ባ ንሰኺ'ባ
ከም ዘይተበሃሃልና ኣብ ሓደ ሩባ
ስእሊ ሓዘካ ካብ ምትራፍ ኣድሕነኒ
ኣማን ብኣማን ኣምላኽ ወጹዑ።

ኢሰያስ ንኣዲኡ ብደብዳቤ ናብ ድግድግታ ክትመጽኣ እንተሓተታ፣ እዋኑ ጸላኢ ባጽዕ
ንምምላስ ብሙሉእ ዓቕሙ ናይ ሞት ወይ ሕዩት ኩናት የካይድ፤ ጅግና ተጋዳላይ ድማ ባጽዕ
ንምዕቃብ ኣብ ግንባር ጊንዳዕ ዓሪዱ ብጽንዓት ዚከላኸለሉ ዝነበረ ግዜ 1990 ብምንባሩ፣ ኣብቲ
ኩነታት እቲ ንወዳ ክትረክብ ስለዘይከኣል ኣይተበገሰትን።

ካብ ባጽዕ ናብ ዓዲ-ቀይሕ ዘራኸብ ጽርግያ ሩባ ሓዳስ ተሰሪሖሱ ዓዲ ቀይሕን ሰገነይትን ናጸ
ምስ ወጸ ግን ጸሃይቱ ንልዕሊ ዓሰርተ ዓመታት ዝተፈልዩቶም ቤተ-ሰባን ዓዳን ከምኡ'ውን ንወዳ
ክትርኣ ኢላ ተበገሰት። ኣብቲ ግንባር ምስ በጽሖት ኣቀባብላ መራሒ ክፍለ ሰራዊት 52 ስዒድ
ፈረጅ ደስ ኣይበላን። “ቅድም ክርእየኒ ከሎ በዩን መጺእኪ ኢላ ዝሕጎሰን ወጃዕጃዕ ዚብል ዝነበረን
ብዛዕባ ወደይ ዘጸውተኒ ዝነበረን፤ ዘረባ ኣቋሪጹ ዝን ምስ በለ፣ ብዛዕባ ኢሰያስ ወደይ
ኣይሓተትኩን።

ጸሃይቱ 'ወደ'ውን ተሰዊኡ ኢዩ' ኢላ ስለዝገመተት፣ ኣበዩናይ ቦታን በዩናይ ዕለትን ከም
ዝተሰውኦ ንከተረጋግጽ ናብ ቤት ጽሕፈት ክፍለ ሰራዊት 52 ከደት። ሓሰን ንዝበሃል ተጋዳላይ
ብላዕሊ ኮይና፣ መስዋእቲ ወዳ ከም እትፈልጥ ነገረቶ። መዓሰን ኣበይን ከም ዝተሰውኦ ከኣ
ሓተተቶ። “ክድዓትን ሕማቕ ታሪኽን ናይ ወደይ እንቋዕ ኣይሰማዕኩ'ምበር ተሰዊኡ ምስ በሉኒ
ተሓቢኑ እዩ።” እናበለት ደጋጊማ ተዛረቡቶ።

“በሌ ...” ኢሉ ዘረብኡ ጀመረ ሓሰን። “ብሓቂ ጌርናዮ ኣይንፈልጥን ኢና። ንስኺ ግን ጽንዕቲ ኣደ ኢኺ። መስዋእቲ ኢሲያስ ንዓኺ ጥራይ ዘይኮነስ፣ ንውድብውን ዓቢ ክሳራ ኢዩ፣” ኢሉ ብ 8 ነሓስ 1990 ኣበይን ብኸመይን ከም ዝተሰውኡ ገለጸላ። ሽዑ ጸሃይቱ “ከም ወላዲት ወደይ ክፍለየኒኳ እንተዘይደለኺ፣ መስዋእቱውን ሎሚያ ጽባሕ እናበልኩ ይጽብዮ ስለዝነበርኩስ ኣይሰንበድኩን። ከብደይ ገጥ ኢሉ፣ ኣነ ምስኡ ኣብ ሜዳ ስለዘለኺ፣ ምበር እቶም ካልኣት ስድራ ድኣ እንታይ ኢዮም ክብሉ? ንኹሎም ስወኣት ዘኪረ ድማ ኣይነባዕኩን። ኢሲያስ ኣብ ዱሮ ዓወት ኢዩ ተሰዊኡ፣ ካብቶም ቅድሚኡ ዝተሰውኡ ንሱ ይሓይሽ ኢሊ ተጸናናዕኩ።” እወ! ንወላዲ ስወእ። ኣምላኽ ኢዱ የንብረሉ!! ዝሓለፈ ምስ ሓለፋ ከኣ፡ ንዓመታ ኣብ ኤርትራ ክንራኸብ ኢና።

ብድሕሪዚ ሓሰን ደብዳቤ ሂቡ ናብ ሓለፍቲ ኮር ንክትከይድ ሓበራ። “ምስ ከድኩ ወዲ ስሑል ኣደ ኢሳያስ ምኻነይ ስለዘይፈለጠ ተቐቢሉኒ እምበር እቶም ካልኣትሲ ረርእዮሙኒ ኢዮም ሃዲሞም። ኮኮል መጺኡ ነታ ሓሰን ዝሃበኒ ቡስጣ ምስ ሃብኩዎ ነቢያም። ሓቃቶም! ኣነ ግን ጨካን ኮይነ ድዩ ኢሊ ንነብሰይ ሓተትኩዎ። ንብዓት ኣይመጸንን፣ መዓናጦይ ዝሕልሕል ክብል ግን ተፈሊጡኒ” ትብል።

“ንመጀመርያ ጊዜ ኢና ንሓንቲ ኣደ ወድኺ ተሰዊኡ ኢልና ንነግር ዘለና፣ ጽንዓትኪ ስለዘተባባዓና ኢዩ።” ኢሎም ከኣ ሙሉእ ታሪኽ ሂወት ወዳን ጅግንነቱን ተወፋይነቱን ዘርዘርፎም ኣዕለሉዎ። ካብ እመት ስድሪ ኣላታ ግን ቦታ መስዋእቲ ወዳ ሓንሳብ እምባ ክብርቲ፣ ሓንሳብ ድማ ኣብ ሕክምና ማዕረባ ምስ በጽሖ ተሰዊኡ ዝብል ዘረባታት ምስ ሰምዐት፣ ከም ወላዲት መጠን ንከተረጋግጽ ኣብ ሰንይቲ ንዝነበራ ኣዲኣ መንቀሊኣ ከይነገረት፣ ክዛወር እየ ኢላ ናብ ማዕረባ ከደት።

ኩላቶም ዝፈልጡዎ ደሃይ ወዳ ከይትሓትት ረርእዮማ ስለዝተሓብኡ ግን ዝቕበላን ዘዕልላን ሰኣነት። “ዓቕለይ ምስ ጸበበኒ ንጌል እገ ብሰብ ጸዊዐ ከም ትረኸበኒ ገይረ።” ጌል እገ ጸሃይቱ በየን ከም ዝመጸት ስለዘይፈለጠት “ኢሲያስ ወድኺ ኣሎ ኣይተሰውኡን፣ መንዩ ተሰዊኡ ዝብለኪ” ብምባል ከምቲ ኩሉ ተጋዳላይ ዝገብር ዝነበረ መግናሕቲ ዝተሓወሶ የእምንዩ ዝበለቶ ዘረባታት ኣስመዓታ። ከም ዝተነግረት ምስ ኣዕለለታ ግን፣ ንሳውን ነብዐት።

ዝወደቐላ ታባ ከርእዮዎዎ፣ ነታ ታባ ንመዘከርታ ክትሰእላ ኣጥቢቓ ለመነቶም። ጽንዓታ ስለዘተባብዖም ድማ ነታ ታባ ጥራይ ዘይኮነስ መቓብር ወዳውን ኣርኣዩዎ። “ቅሰንዚ ወደይ ናብ ኣፍደገ ዘብጸእካዩ ዓወት ኣነ ኣዴኻ ክዛዘሞየ!” ብምባል ድማ ንዝዓጠቐታ ካላሽን ናጽነት ኤርትራ ከይተረጋገጸ ንከይትፈትሖ ኣብ ልዕሊ መቓብር ወዳ ኮይና መሓለት።

ብድሕሪ ናጽነት ኣስከሬን ናይቶም ኣብ ግንባር ደቀምሓረ ዝወደቐ ሰማእታት ኪእከብ እንከሎ፣ ጸሃይቱ ንኣስከሬን ወዳ ኢሲያስ ባዕላ ኢያ ኣውጺኣቶ። ነቶም ዝተረፉ ተጋደልቲ ደቃ ሓዛ ናብቲ መቓብር ብምኻድ፣ መቓብር (ኣስከሬን) ሓዎም ርእዮም ንዝወደቐላ መሬት ንክከላኸሉላ ቃል ኣእትዮቶም። ኣብቲ ጊዜ እቲ ኢሲያስ “ተጋዳሊት” ኢሉ ስም ጌል 18 ዓመት ሓብቲ፣ ጸሃይቱ ንሽክና ኢሲያስ ሓዛ ምስ ረኣየታ፣ ሕማቕ ተሰሚዑዎ በኸየት። “ኣይትንብዕለይ... ኣስከሬን ወደይ ባዕለይ እየ ዘውጽኦ” ብምባል ጸሃይቱ ኣስከሬን ኢሲያስ ወዳ ባዕላ ኣውጺኣ ምስ ኣስከሬን እቶም ካልኣት ጀጋኑ ሓወሰቶ።

ካብ መሰረትቲ ሀ.ሓ.ሓ.ኤርትራ ስወእ ተጋዳላይ ኣብርሃም ተወልደ “ጽንዒ! ምስጢር ዓቕቢ... ንኩሉ ሽግራት ሓሊፍና ክንዕወት ኢና፣ ንሕና ክንስዋእ ኢና፤ ዳሕረዎት ግን ሰላም ኪረኸቡ ኢዮም” ዝበለኒ ወትሩ ኣብ ልበይ ስለዘላ፣ ደቀይ ጅግንነት ናይቶም ቀዳሞት ብምውራሶም ብዕልልታ ቀቢረዮ” ትብል ሓርበኛ ጸሃይቱ።

ኢሲያስ ኣብታ ኣበባ ዝተሰዋኣትላ ዕለት፣ ወርሒ - ወርሒ ዝኸረ ሰማእታት ገይሩ ጸሙ ንክውዕል ኢዩ መደቡ። ጀሚሩዎ ድማ ነበረ። እንተኾነ ንሱውን ከምቲ ኣበባ “ጽቡቕ ኣይገድፈልካንዩ በሰላ ፍቕርና፣ እናዘመርካ ጥራይ ኣርክበኒ... ደርፊ ሃና... ሃና!” ኢላ

ዝተላበወቶ፣ ነታ ኣበባ ዝተሰዋኣትላ ራብዓይቲ ወርሒ'ውን ብሓንቲ መዓልቲ ቀዲሙዎ፤ ድሕሪ ሰለስተ ወርሕን ዕስራን ትሽዓተን መዓልታትን ኣርኪቡዎ።

**ሓወልቲ ኣብ ልብና!
ዘለኣለማዊ ዝክሪ ንሰወ.ኣትና!
28/06/2014
ንዓመታ ኣብ ኤርትራ ክንራኽብ ኢና**